

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoCsp/12/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4318200730
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4318200730.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom 010 11 Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: U. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX U., W. X, o zaplatenie 3.086,98 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 17. septembra 2019, č. k. 11Csp/18/2018-150, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o zamietajúcej zvyšnej časti žaloby a výroku o náhrade trov konania zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Levice (v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ ako súd prvej inštancie) rozsudkom zo dňa 17. septembra 2019, č. k. 11Csp/18/2018-150 (ďalej len napadnutý rozsudok) uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 3.086,98 eura, úrok 115,19 eura, úrok z omeškania 1,26 eura, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.102,84 eura od 17.01.2018 do 18.01.2018, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.086,98 eura od 18.01.2018 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 115,19 eura od 18.01.2018 do zaplatenia, poplatky za poistenie 2,90 eura, všetko v mesačných splátkach po 150 eur počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku vždy do 25. dňa v mesiaci s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Žalobu vo zvyšnej časti zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení rozhodnutia s poukázal na § 52 ods. 1, 2, 3, 4, 53 ods. 9, § 54 ods. 1, § 565, § 517 ods. 2, § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1, 3, § 504 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, § 2, § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3. Uviedol, že žalobca v podanej žalobe žiadal, aby súd stanovil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 3.086,98 eura, úrok 115,19 eura, úroky z omeškania 1,26 eura, úrok 13,90 % ročne: z nezaplatenej istiny vo výške 3.102,84 eura od 18.01.2018 do 17.01.2018 a z nezaplatenej istiny 3.086,98 eura od 18.01.2018 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne: z nezaplatenej istiny 3.102,84 eura od 18.01.2018 do 17.01.2018 a z nezaplatených úrokov 114,19 eura od 18.01.2018 do zaplatenia, nezaplatené poplatky za poistenie 2,90 eura. Žalobca uviedol, že uzatvoril so žalovanou 12.07.2016 v súlade s § 497 a nasl. Obchodného zákonníka Úverovú zmluvu č. 0000000000326106 (ďalej len „Zmluva“). Na základe Zmluvy žalobca poskytol žalovanej peňažné prostriedky v celkovej výške 3.400 eur. Po vyčerpaní poskytnutého úveru žalovaná porušila svoje zmluvné povinnosti, prestala uhrádzať jednotlivé splátky riadne a včas, preto žalobca na základe výzvy na predčasné splatenie úveru rozhodol o predčasnej splatnosti úveru dňa 17.01.2018 v zmysle § 565 O.z. v súlade s úverovou zmluvou a Obchodnými podmienkami pre úvery občanom a to po zaslaní upozornenia na omeškanie a

možnosť predčasného zosplatnenia druhou upomienkou/opakovaným upozornením zo dňa 14.11.2017. Pohľadávka žalobcu voči žalovanej ku dňu predčasného zosplatnenia (dňa 17.01.2018) predstavovala 3.282,19 eura a pozostávala z: istiny úveru 3.102,84 eura (poskytnutý úver 3.400 eur, zaplatená istina 297,16 eura), úrokov 115,19 eura (do predčasného zosplatnenia úveru), úrokov z omeškania 1,26 eura, poplatkov 60 eur (za upomienky 15 eur za každú a výzvu na predčasné splatenie úveru 30 eur), ktoré si žalobca v súdnom konaní neuplatňuje, poplatkov za poistenie splácať úver. Žalovaná po zosplatnení úveru do dňa podania žaloby uskutočnila úhrady spolu 15,86 eura.

4. Súd po vykonanom dokazovaní zistil, že žalobca a žalovaná uzatvorili dňa 12.07.2016 podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 000000000326106 - Pôžička (ďalej aj „úverová zmluva“), na základe ktorej sa v bode 1.1.1. dohodli, že žalobca poskytne žalovanej peňažné prostriedky za podmienok uvedených v Úverovej zmluve, v Obchodných podmienkach pre úvery občanom - Prima banka Slovensko, a.s. ďalej len „OP“) a vo Všeobecných obchodných podmienkach - Prima banka Slovensko, a.s. (ďalej aj „VOP“), ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť. V bode 1.1.2. boli dohodnuté základné podmienky, okrem iných: výška úveru 3.400 eur, druh úveru pôžička, účel úveru: bezúčelový úver, úroková sadzba fixná do splatnosti 13,9 % ročne, poplatok za poskytnutie úveru 170 eur, poplatok za poistenie schopnosti splácať úver 1,45 eura mesačne, počet úhrad poplatku za poistenie schopnosti splácať úver 96, výška anuitnej splátky 59,31 eura. Termín splatnosti 1.anuitnej splátky 15.08.2015. Počet anuitných splátok 96 mesačne, v 13. deň kalendárneho mesiaca. Splatnosť úveru 15.07.2024. RPMN 16,87 %, Priemerná RPMN 15,19 %, celková čiastka, ktorú musí klient zaplatiť 5.863,76 eura, odplata 19,41 %. Podľa bodu 1.1.3 Úverovej zmluvy peňažné prostriedky žalobca poukáže na žalovanou určený účet, ktorý je uvedený v žiadosti o poskytnutie úveru, resp. v potvrdeniach. Podľa bodu 2.2.1. Klient musí riadne a včas plniť všetky svoje záväzky vyplývajúce z tejto zmluvy.

5. S poukazom na bod 2.9.1. Obchodných podmienok uviedol, že žalobca oznámil žalovanej vo výzve zo 14.11.2017 výšku omeškaných splátok k 14.11.2017 123,25 eura a zároveň vyzval žalovanú na zaplatenie dlžnej sumy spolu aj so zmluvnou pokutou, celkovo 138,25 eura najneskôr do 19.11.2017. Žalovanú zároveň upozornil, že v prípade neuhradenia dlžnej sumy uplatní svoje právo vyplývajúce z § 565 O. z. a požiada ju o zaplatenie celej svojej pohľadávky. Vo výzve na predčasné splatenie úveru zo 17.01.2018 žalobca uviedol, že opakovane upozornil žalovanú na neplnenie podmienok Úverovej zmluvy č. 000000000326106 z 12.07.2016 a že napriek opakovanej snahe žalobcu žalovaná neobnovila plnenie jej povinností v zmysle zmluvy. Na základe toho žalobca sa rozhodol o predčasnej splatnosti celého úveru. Týmto vznikla povinnosť žalovanej jednorázovo uhradiť banke celú zostávajúcu sumu úveru vo výške 3.252,19 eura. Zároveň žiadal žalobca o úhradu celého dlhu 3.282,19 eura (vrátane spoplatnenej výzvy sumou 30 eur) s príslušenstvom najneskôr do 27.01.2018.

6. Žalobca si uplatnil v tomto konaní pohľadávku voči žalovanej na zaplatenie súm: 3.086,98 eura, úrok 115,19 eura, úroky z omeškania 1,26 eura, úrok 13,90 % ročne: z nezaplatennej istiny vo výške 3.102,84 eura od 18.01.2018 do 17.01.2018 a z nezaplatennej istiny 3.086,98 eura od 18.01.2018 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne: z nezaplatennej istiny 3.102,84 eura od 18.01.2018 do 17.01.2018 a z nezaplatennej istiny 3.086,98 eura od 18.01.2018 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 114,19 eura od 18.01.2018 do zaplatenia, nezaplatené poplatky za poistenie 2,90 eura.

7. Z prehľadu splácania - do predčasného zosplatnenia k 17.01.2018 nesplatená istina je 3.102,84 eura. Z prehľadu splácania - po predčasnom splatení vyplýva, že došlo k úhrade splátky 50 eur a doposiaľ nesplatená istina je 3.086,98 eura. Z prepočtu zmluvných úrokov a úrokov z omeškania vyplýva dlžný úrok 115,19 eura a úrok z omeškania 1,26 eura.

8. Žalovaná skutkové tvrdenia žalobcu uvedené v žalobe nespochybnila a súd ich považoval za nesporné s poukazom na § 151 ods. 1 CSP.

9. Súd na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že strany sporu uzavreli Zmluvu o úvere č. 000000000326106 dňa 12.07.2016. Zmluva je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 ods. 1, 3, 4 O. z., keďže bola uzavretá medzi žalobcom ako veriteľom, dodávateľom, ktorý konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti a medzi žalovanou ako spotrebiteľkou, ktorá nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Zmluva je zmluvou o spotrebiteľskom úvere, ktorou sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovanej ako spotrebiteľke spotrebiteľský úver a žalovaná sa

zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľky spojené so spotrebiteľským úverom. Na daný zmluvný vzťah sa vzťahuje právna úprava spotrebiteľských úverov podľa zák. č. 129/2010 Z. z. v znení platnom a účinnom ku dňu 12.07.2016. Súd po oboznámení sa s úverovou zmluvou, Všeobecnými obchodnými podmienkami, posúdil stranami sporu písomne uzavretú Zmluvu ako platnú, obsahujúcu podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. Žalobca poskytol žalovanej úver na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 000000000326106 - Pôžička zo dňa 12.07.2016 v sume 3.400 eur. Žalovanej vznikol voči žalobcovi záväzok na základe uvedenej zmluvy o úvere uhrádzať mesačne dohodnuté splátky po 59,31 eura, pričom poskytnutý úver s úrokmi mala zaplatiť do 15.07.2024. Žalobca zaslal žalovanej výzvu na zaplataenie dlžnej sumy 138,25 eura najneskôr do 19.11.2017. Žalobca zároveň upozornil žalovanú, že v prípade neuhradenia dlžnej sumy uplatní svoje právo vyplývajúce z § 565 OZ. a požiada žalovanú o zaplataenie celej svojej pohľadávky. Žalobca rozhodol o predčasnej splatnosti celého úveru listom zo dňa 17.01.2018 a žiadal žalovanú uhradiť celý dlh 3.282,19 eura s príslušenstvom najneskôr do 27.01.2018.

10. Žalovanej vznikla povinnosť žalobcovi zaplatiť dlžnú sumu: 3.086,98 eura, úrok 115,19 eura, úrok z omeškania 1,26 eura, úrok z omeškania. Žalovanej vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi aj úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 3.102,84 eura od 17.01.2018 do 18.01.2018, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.086,98 eura od 18.01.2018 do zaplataenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 115,19 eura od 18.01.2018 do zaplataenia, a poplatky za poistenie 2,90 eura. Žalovaná nepreukázala, že si túto svoju povinnosť splnila, preto súd v tejto časti žalobe o uplatnenom nároku žalobcu vyhovel. Súd zamietol žalobu v časti o zaplataenie zmluvného úroku vo výške 13,90 % ročne zo sumy 3.102,84 eura od 17.01.2018 do 18.01.2018 a zo sumy 3.086,98 eura od 18.01.2018 do zaplataenia. Súd pri rozhodnutí prihliadol na to, že dohodnuté úroky z poskytnutého úveru patria len do žalobcom vyhlásenej predčasnej splatnosti úveru, do 17.01.2018, pričom do 17.01.2018 vrátane, si zmluvný úrok žalobca už uplatnil v sume 115,19 eura.

11. Prvoinštančný súd uviedol, že vzhľadom na to, že zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 000000000326106 uzavretá medzi stranami sporu je zmluvou spotrebiteľskou, vzťahuje sa na ňu právna úprava podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Pretože v danom prípade ide o zmluvu spotrebiteľskú, prednostne sa na ňu vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka, i keď by sa inak mali použiť ustanovenia Obchodného zákonníka. Podmienky zosplataenia pohľadávky veriteľa upravuje ust. § 53 ods. 9 OZ., z ktorého vyplýva, že veriteľ si môže uplatniť právo na zaplataenie celej pohľadávky pre nesplatenie niektorej splátky za podmienok v tomto ustanovení uvedených. V danom prípade ide o právo veriteľa zosplataeniť celú pohľadávku, t. j. pohľadávku vrátane aj dohodnutých úrokov, ku dňu uplatnenia tohto práva. V uvedenom ustanovení a ani v ďalších ustanoveniach Občianskeho zákonníka nevyplýva povinnosť dlžníka platiť úroky aj po zosplataení celej pohľadávky. Súd poukazuje aj na ust. § 54 ods. 1 OZ., v zmysle ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou nemôžu sa odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

12. Uviedol, že pri zosplataení úveru s dohodnutými zmluvnými úrokmi z úveru teda dochádza k zrušeniu povinnosti splácať dlh v splátkach, v ktorých boli zahrnuté úroky z úveru a veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie istiny úveru, vrátane úrokov z úveru, ktoré boli kapitalizované ku dňu zosplataenia úveru. Veriteľ má hneď právo získať späť požičanú peňažnú sumu a dlžník, v danom prípade spotrebiteľ, už nemá žiaden právny titul na to, aby mal naďalej veriteľom poskytnuté finančné prostriedky a veriteľ už nemá právo, aby si voči dlžníkovi uplatňoval nárok na úroky z úveru, ktoré by mu patrili, keby ich mal právo mať naďalej u seba dlžník, v danom prípade spotrebiteľ. Po zosplataení úveru žalovaný (spotrebiteľ) nemá už právny titul mať u seba peňažné prostriedky z úveru a žalobca (dodávateľ - veriteľ) tak nemal dôvod, aby naďalej inkasoval úroky z úveru, ktoré by mu patrili len vtedy, ak by ich žalovaný (dlžník - spotrebiteľ) mal oprávnené a užíval ich. Súd je toho názoru, že po zosplataení úveru už žalobca nemá právo na úroky, ale má právo na úroky z omeškania zo sumy uvedenej v zosplataení. Ak by došlo k dohode medzi dodávateľom a spotrebiteľom o tom, že spotrebiteľ má popri úrokoch z omeškania povinnosť platiť aj úroky z úveru po splatnosti pohľadávky, t. j. od zosplataenia až do splataenia úveru, takáto dohoda by spôsobovala značnú nerovnováhu na škodu spotrebiteľa, ktorého postavenie by sa výrazne zhoršilo čo by vyvolávalo hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, ktorou spotrebiteľ nesporne je. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k

dvojnásobnému zaťaženiu v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania. Prvoinštančný súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/98, z ktorého vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok).

13. Na zaplatenie dlžnej sumy súd žalovanej povolil mesačné splátky po 150 eur s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Súd prihliadol na žiadosť žalovanej, aby mohla splácať dlžnú sumu v splátkach maximálne 150 eur mesačne, pretože nie je v jej možnostiach zaplatiť dlžnú sumu naraz. Z opisu mzdového listu (od ESOLINE SLOVAKIA a. s.) žalovanej vyplýva, že priemerný čistý mesačný príjem žalovaná dosahovala v sume 504,48 eura (za január až máj 2019). Žalovaná, ako uviedla, má vyživovací povinnosť k mal. C. nar. XX.XX.XXXX, ku ktorej otcovstvo nie je určené. Žalovaná uhrádza nájomné, ktoré je vo výške 160 eur. Doklad z 10.04.2019 je na sumu 180 eur mesačne, avšak podľa žalovanej mesačne nájomné činí 160 eur. Na základe ďalších predložených dokladov zo strany žalovanej výška mesačnej platby pre UPC DTHS á r. l. je 16 eur, pre Slovak Telekom, a. s. 11,39 eura, platba pre dieťa do školskej jedálne je 6,84 eura. Platba pre Orange Slovensko podľa dokladu je 45,20 eura. Za ďalší mesiac platba bola vyúčtovaná v sume 30 eur. Vzhľadom na celkovú finančnú situáciu žalovanej, vzhľadom na výšku opakujúcich sa výdavkov žalovanej, jej povinnosť zabezpečovať výživu dieťaťa, ako aj vzhľadom na výšku pohľadávky žalobcu, súd považuje za dôvodné povolenie mesačných splátok v primeranej výške, a to v sume 150 eur mesačne. Súd splátky povolil s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

14. O trovách konania rozhodol prvoinštančný súd tak, že žalobca má právo na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 %, keď mal žalobca v konaní síce čiastočný procesný úspech, ale procesný neúspech mal len v nepatrnej časti (čiastočne v časti uplatneného príslušenstva pohľadávky - pokiaľ ide o zmluvný úrok po splatnosti úveru).

15. Proti tomuto rozsudku v zamietajúcej časti podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu, že popri absencii právnych noriem obmedzujúcich predmetný nárok veriteľa existuje množstvo zákonných ustanovení z ktorých priamo, resp. výkladom, resp. cez analógiu legis vyplýva záver, podľa ktorého nárok veriteľa na dohodnutý (zmluvný) úrok nie je viazaný (obmedzený) na zosplatenie dlhu, ale na vrátenie v rámci úveru poskytnutých peňažných prostriedkov. Poukázal na ust. § 497 a 502 ods. 1, § 503 ods. 3 ObZ s tým, že Aj keď citované ustanovenie explicitne vymedzuje iba moment od ktorého je dlžník povinný platiť úroky a nie moment do ktorého táto povinnosť trvá, opäť z uvedeného ustanovenia nepriamo vyplýva podmienenosť povinnosti platenia zmluvného úroku držbou peňažných prostriedkov. Vymedzením (najvyššej prípustnej) výšky zmluvných úrokov sa zaoberáme v komentári nižšie. Ďalej poukázal na ust. § 16 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z., podľa ktorého spotrebiteľ má právo kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne splatiť pred dohodnutou lehotou splatnosti. V takom prípade je spotrebiteľ povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Ak spotrebiteľ uplatní právo podľa odseku 1, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, a to bezodkladne a najneskôr do 30 kalendárnych dní po odoslaní oznámenia o odstúpení od zmluvy veriteľovi. Úrok sa vypočíta na základe dohodnutej úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru. Ak spotrebiteľ uplatní právo podľa odseku 1, veriteľ nemá nárok na žiadnu inú kompenzáciu od spotrebiteľa okrem kompenzácie nenávratných poplatkov, ktoré veriteľ zaplatil orgánu verejnej správy v súvislosti s týmto spotrebiteľským úverom (§ 13 ods. 3 cit. zák.).

16. Obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj (zmluvné) úroky, ktoré nemožno stotožňovať s (zákonnými) úrokmi z omeškania - k uvedenému viď. komentár ďalej. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka ani prípadné zosplatenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Iný výklad by musel byť odôvodnený priamo príslušnými zákonnými ustanoveniami (ktoré však, ako sme uviedli už skôr, neexistujú) alebo nepriamo - extenzívnym výkladom existujúcich zákonných ustanovení, ktorý však nebol predložený.

17. Poukázal na dôvodovú správu k zák. č. 106/2014 Z. z. (neprijatý), ktorá mala zaviesť pravidlo, že úroky patria veriteľovi len do uplatnenia práva podľa § 565 OZ. Uvedená zmena prijatá nebola. V ďalšom

obsahu poukázal na rozhodnutie NS SR zo dňa 30.07.2019, sp. zn. 6Cdo 113/2018 a tiež na ďalšie rozhodnutia odvolacích súdov v Slovenskej republike, ktoré podporovali jeho argumentáciu o nároku na úroky po zosplatnení.

18. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

19. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti bolo potrebné v zmysle § 389 ods. 1 písm. c/ CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20. Podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

21. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

22. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak sice aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

23. Odvolací súd konštatuje, že predmetom odvolacieho konania je časť pôvodne uplatneného nároku žalobcu na úroky z úveru vo výške 13,90 % ročne zo sumy 3.102,84 eura od 17.01.2018 do 18.01.2018 a zo sumy 3.086,98 eura od 18.01.2018 do zaplataenia. Prvoinštančný súd rozhodol o tom, že na úrok z úveru po zosplatnení veriteľ - žalobca nárok nemá. Odvolací súd ďalej konštatuje, že obdobný právny názor bol prezentovaný aj odvolacím súdom vo svojich viacerých skorších rozhodnutiach (napr. rozsudok zo dňa 29. apríla 2020, sp. zn. 5Co/148/2019), pričom zároveň je treba konštatovať, že existovali aj iné názory na túto problematiku. Pod vplyvom uvedenej nejednotnosti posudzoval Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedenú problematiku v inom spore vo svojom rozhodnutí zo dňa 16. júna 2020, sp. zn. 5Cdo/42/2020 (ďalej len „rozhodnutie NS SR“).

24. Najvyšší súd SR konštatoval existenciu troch popri sebe sa vyskytujúcich prístupoch. Prvý zmluvné úroky po zosplatnení úveru nepripúšťal a priznával len úroky z omeškania. Odôvodňoval to tým, že po nadobudnutí splatnosti úveru (či už celého alebo jednotlivých splátok) veriteľovi vzniká nárok na vrátenie požičanej sumy, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu splatnosti úveru (alebo jeho časti). Druhý z názorov kumuláciu zmluvne dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania po predčasnom zosplatnení úveru pripúšťal. Argumentujúc zmluvnou autonómiou strán, kedy žiaden zákon výslovne nezakazuje dohodnúť úroky i za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná do jej faktického vrátenia veriteľovi, teda i za dobu, v ktorej sa dlžník ocitne v omeškani so splnením svojho záväzku. Tretia skupina rozhodnutí pripúšťala kumuláciu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania obmedzene iba do výšky, akú by pri riadnom plnení povinností žalovaný na dohodnutých úrokoch zaplatil. Vychádza z názoru, že aj po predčasnom zosplatnení úveru zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja, t. j. patrí v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Súčasne vyslovil názor, že dojednanie, podľa ktorého veriteľovi patria v prípade omeškania dlžníka úroky až do skutočného vrátenia istiny úveru je pre dlžníka - spotrebiteľa nevýhodné, a preto v zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatné.

25. Podľa čl. 2 ods. 2 CSP, právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

26. Odvolací súd konštatuje, že súdnou autoritou je aj Najvyšší súd SR (najmä pokiaľ ide o zjednocovaciu činnosť veľkého senátu). Z pohľadu času prijatia a komplexnosti rozhodnutia NS SR možno konštatovať aj predmetné rozhodnutie NS SR je nutné brať ako zdroj ustáľovania právneho názoru na nejednotné posudzovanie právnej istoty pre zvyšok všeobecných súdov.

27. Z pohľadu záverov uvedených v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR nebolo možné v prejednávanej veci dospieť k záveru o tom, že žalobca (ako veriteľ) nemá nárok na úrok z úveru po zosplatnení.

28. Z ustanovenia § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods. 2 písm. d/ zákona o spotrebiteľských úveroch). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, v § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov.

29. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

30. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

31. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednanja, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 OZ.

32. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednanja nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody (rozhodnutie NS SR zo dňa 16. júna 2020, sp. zn. 5Cdo/42/2020).

33. Odvolací súd uvádza, že z pohľadu širšej akceptácie právneho názoru obsiahnutého v rozhodnutí NS SR možno poukázať aj na rozhodnutie iného senátu Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. júna 2020, sp. zn. 3Cdo/113/2019, ktorý prezentoval rovnaký právny názor o možnosti kumulácie úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení úveru.

34. Podľa § 565 OZ, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

35. Vo vzťahu k potrebným zisťovaniam odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie zistil, že predčasné zosplatnenie úveru nastalo dňa 17.01.2018. Z pohľadu spotrebiteľskej právnej ochrany (činnosťou ex offio) bolo tiež potrebné zistiť, vo vzťahu ku ktorej nesplatennej splátke nastalo vôľou veriteľa zosplatnenie celého úveru. Uvedené je treba zisťovať z dôvodu, že právo zosplatniť celý úver môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Treba teda zisťovať, či vôbec právo veriteľ uplatnil oprávnené, a teda, či zosplatnenie úveru bolo naozaj účinné. Pre zistenie ďalších rozhodujúcich skutočností (tvrdení) od žalobcu je treba postupovať podľa § 150 ods. 2 CSP.

36. V prípade, ak prvoinštančný súd v ďalšom konaní ustáli, že predčasné zosplatnenie veriteľom bolo účinné, bude sa pri vyhodnocovaní nárokovateľnosti zvyšku procesného nároku (na úroky po zosplatnení) pridŕžať vyššie uvedeného rozhodnutia NS SR s tým, že vyhodnotí tiež možné dopady neprijateľnosti zmluvnej podmienky (ak v tomto spore existuje), ktorá vytvára nárok veriteľa na úrok z úveru aj po konečnom dni „riadnej“ splatnosti úveru (viď bod 23.2 rozhodnutia NS SR).

37. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej zamietajúcej časti je potrebné v zmysle § 389 písm. c/ CSP vrátane závislého výroku o náhrade trov konania zrušiť, z dôvodu z nesprávneho právneho posúdenia a nedostatočného zistenia ďalšej skutočnosti (splátka, pre ktorú mal byť úver veriteľom zosplatnený).

38. Podľa § 391 ods. 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

39. Podľa § 396 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

40. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).